

Τσακάλι (*Canis aureus*)

Ο ντροπαλός κάτοικος της υπαίθρου

Ταυτότητα του είδους

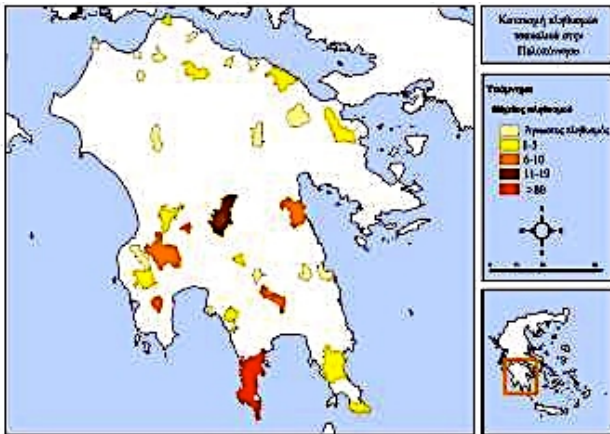

© Βλάχος Χρήστος

Είδος:	Τσακάλι (<i>Canis aureus</i>)
Τάξη:	Σαρκοφάγα
Οικογένεια:	Κυνοειδή
Βάρος:	Περίπου 8-11 κιλά (ενδεικτικά, ο γερμανικός ποιμενικός ζυγίζει 35-43 κιλά)
Τρίχωμα:	Ποικίλλει από κοκκινωπό μέχρι σκούρο καφετί, σχεδόν μαύρο στη ράχη και λευκό στην κοιλιά. Ουρά κοντή με μαύρη άκρη.
Βιότοπος:	Απαντάται κυρίως σε χαμηλά υψόμετρα, συνήθως σε υγρότοπους ή σε περιοχές με μεσογειακού τύπου βλάστηση (μακί -πουρνάρια, σχίνους, κτλ- και φρύγανα).
Αναπαραγωγή:	Μονογαμικό είδος, ζευγαρώνει στην αρχή της άνοιξης. Το θηλυκό γεννά 2-4 μικρά έπειτα από δύο περίπου μήνες.
Τροφή:	Ζώο παμφάγο, τρέφεται με ασπόνδυλα, αμφίβια, ερπετά, πτηνά, μικρά θηλαστικά και φρούτα.
Προσδόκιμο ζωής:	8-10 χρόνια σε άγρια κατάσταση.
Εξάπλωση:	Είδος με πολύ μεγάλη γεωγραφική κατανομή, εξαπλώνεται από τη Βόρεια και Ανατολική Αφρική ως τη Μέση Ανατολή και τα τροπικά δάση της Βιρμανίας στη Νοτιοανατολική Ασία. Στην Ευρώπη απαντάται μόνο στα Βαλκάνια, την Ουγγαρία και τη Βόρειο Ιταλία. Στην Ελλάδα έχουν εντοπιστεί πληθυσμοί (λιγότερο από 1000 ζώα συνολικά), σε Έβρο, Βιστωνίδα-Νέστο, Κερκίνη, Χαλκιδική, Φωκίδα, Πελοπόννησο και Σάμο.
Επικοινωνία:	Τα τσακάλια επικοινωνούν μεταξύ τους με χαρακτηριστικά ουρλιαχτά μετά το σούρουπο. Η παρουσία του τσακαλιού στις αγροτικές περιοχές είναι εξαιρετικά σημαντική, καθώς το είδος αναφέρεται ως «καθαριστής»: αποτελεί δηλαδή σημαντικό δίκτυο των τρωκτικών, ενώ παράλληλα περιορίζει τα οργανικά υπολείμματα και σκουπίδια (πεςμένα φρούτα, ψοφίμια, κ.ά.). Θεωρείται επίσης πιθανό ότι το τσακάλι ανταγωνίζεται τις αλεπούδες, των οποίων ο μεγάλος αριθμός επιδρά αρνητικά στους πληθυσμούς των πουλιών και των λαγόμορφων. Βεβαίως, μερικές φορές τα τσακάλια προκαλούν και περιορισμένες ζημιές σε καλλιέργειες κυρίως καλαμποκιού, καρπουζιών και σταφυλιών, καθώς και στην κτηνοτροφία, σε αιγοπρόβατα και νεογέννητα μοσχάρια.

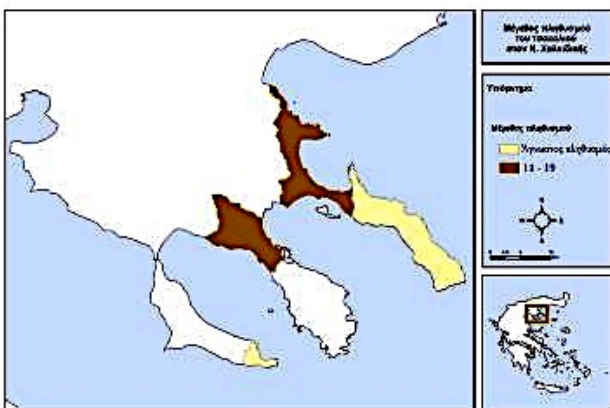
Καταγραφή – μελέτη

Την περίοδο 2000-2002, το WWF Ελλάς πραγματοποίησε πανελλαδική καταγραφή των πληθυσμών του τσακαλιού, η οποία ολοκληρώθηκε με την εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για τη διατήρηση του είδους το 2004 (<http://www.wwf.gr/images/pdfs/jackalactionplan.pdf>). Το 2008-2009 μετά τις εκτεταμένες, καταστροφικές πυρκαγιές των προηγούμενων ετών, το WWF Ελλάς μαζί με την Καλλιστώ υλοποίησαν πρόγραμμα καταγραφής και καταμέτρησης του πληθυσμού του είδους σε Πελοπόννησο και Χαλκιδική, με στόχο την αποτελεσματικότερη προστασία και διατήρηση του τσακαλιού στην Ελλάδα.

Κατανομή των πληθυσμών του τσακαλιού στην Πελοπόννησο, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης WWF Ελλάς και Καλλιστώ. Τα χρώματα αντιπροσωπεύουν το μέγεθος του κάθε υποπληθυσμού ξεκινώντας από ομάδες 1-5 ατόμων (κίτρινο χρώμα) έως >30τόμων (κόκκινο). Επεξεργασία χάρτη Δ. Πουρσανίδης.

Σε ολόκληρη την Πελοπόννησο καταγράφηκαν 76 ομάδες με 177-229 τσακάλια συνολικά. Ωστόσο ο κυριότερος όγκος του πληθυσμού έχει συγκεντρωθεί στα νότια, κάνοντας πλέον την κατανομή του στην Πελοπόννησο ιδιαίτερα άνιση.

Κατανομή των πληθυσμών του τσακαλιού στη Χαλκιδική, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης WWF Ελλάς και Καλλιστώ. Το λευκό χρώμα αντιστοιχεί σε άγνωστο πληθυσμό, και το καφέ σε ομάδες 11-29 ατόμων. Επεξεργασία χάρτη Δ. Πουρσανίδης.

Αντίστοιχα, στο νομό Χαλκιδικής καταγράφηκαν 14 ομάδες με 27-36 τσακάλια συνολικά, δηλαδή ο μισός πληθυσμός συγκριτικά με την καταγραφή του 2002.

Κύριες απειλές

Ο κατακερματισμός και η αλλοίωση των βιοτόπων του τσακαλιού, εξαιτίας της εντατικοποίησης της γεωργίας και της επέκτασης των οικιστικών εκτάσεων αποτελούν τις κυριότερες απειλές για το είδος. Ακολουθούν η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, που έχει πάρει ανεξέλεγκτες διαστάσεις, καθώς και οι συγκρούσεις με τροχοφόρα οχήματα.

© Κανταρέλλος Αντώνης

Καθώς μικρές ομάδες ή οικογένειες τσακαλιών απομονώνονται, οι πληθυσμοί του ζώου γίνονται όλο και πιο τρωτοί στις ανθρώπινες και φυσικές πιέσεις. Αν δε ληφθούν επαρκή μέτρα προστασίας, το τσακάλι θα αντιμετωπίσει άμεσα κίνδυνο εξαφάνισης στην Ελλάδα.

Εθνική Νομοθεσία

Σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία το τσακάλι δεν περιλαμβάνεται στα προστατευόμενα είδη, αλλά ούτε και στα θηρεύσιμα. Ωστόσο στο ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ειδών Ζώων της Ελλάδας χαρακτηρίζεται πλέον ως Κίνδυνεύον.

Λαμβάνοντας υπόψη την πληθυσμιακή του κατάσταση αλλά και τους κινδύνους των βιοτόπων του, η αναβάθμιση του πλαισίου προστασίας του και η αναγνώριση του ως προστατευόμενο είδος κρίνεται πλέον αναγκαία.

Πληροφορίες

Η μελέτη των πληθυσμών τσακαλιού σε Χαλκιδική και Πελοπόννησο κατά το 2008-2009 πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με την Καλλιστώ - Περιβαλλοντική οργάνωση για την άγρια ζωή και τη φύση.

Η δράση εντάσσεται στο Πρόγραμμα «Το Μέλλον των Δασών» το οποίο συγχρηματοδοτείται από τα Ιδρύματα Α.Γ. Λεβέντη, Ι.Σ. Λάτση και Μποδοσάκη, καθώς και από εισφορές των υποστηρικτών της οργάνωσης

Πηγές

Giannatos, G. 2004. Conservation action plan for the golden jackal *Canis aureus* L. in Greece. WWF Greece, pp 47

Γιαννάτος Γ. 2009. Τσακάλι. Στο: Λεγάκης & Μαραγκού (επιμ. έκδοσης) Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ειδών Ζώων της Ελλάδας. Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Αθήνα, 528 σελ.

Μίγκλη Δ. & Γαληνός Σ. 2009. Μελέτη των πληθυσμών τσακαλιού (*Canis aureus*) σε Χαλκιδική και Πελοπόννησο, Φεβρουάριος 2010. Τελική αναφορά προγράμματος, WWF Ελλάς – Καλλιστώ. 40 σελ.+ 12 Παράρτημα (Αδημοσίευτη εργασία).

Επικοινωνία

WWF Ελλάς

Φιλελλήνων 26, 105 58, Αθήνα

Τηλ.: 210 3314893

Fax: 210 3247578

Email: support@wwf.gr

Website: www.wwf.gr

ΚΑΛΛΙΣΤΩ

Μητροπόλεως 123, 54621, Θεσσαλονίκη

Τηλ. 2310 252530

Fax. 2310 272190

E-mail: info@callisto.gr

Website: www.callisto.gr